

en hij de Heilige f. heeft hij den Canonicke boe niet onder de Maar ook dit met teksterlike, Luther heeft of ondergeschoven schrijver op u geplaatst; hij de deze brief geveerde, dat deze us den Apostel echt was, toeh in het Evangelie udmaking uit geleerd werd. van Luther, dat ere Lutherische meerde Kerken seer als voorhoed voorzichtig ordevelingen kerkelijk heeft iets uitstaande, et derde voorungehaald, ni. aan heeft over eerste hoofd- alledat dan wel als Hesse's leven, crick, Bijbel-e maken heeft, wezen. Het is ur. exocetisch

den nu kan blijkbaar niet ten onder verstaat. Hij die niets met ooren en kan dichten, maar het denken te bene doet, leert, is zeker niet.

de plaats, dat t algemeen crick wiken k zoowel de crick, toch evend uitlaaf, oprijzen, of deze crick n ondergaan ten bij hem is, wat Dr. schrijft, waag een woord die aanraadt p den kensel just Paulus spijze niet volgen laat: et niet zelier, is land zelfs het tweede en bij het en anderen te eerste 3; 8 : 17; h. 1 : 23; 10 : 16 en gd wordt,

gesproken an Jesaja nigenis van e gaarne lf dit reardt, toeh n degenen, r bestemd meest on- in strijd hrift zelf, n zachst ie we niet en.

et worden over deze at het met zgt over is 1. Niet rming een eboer, die n jonger tterkande rong be- e danken, p volgen- e Genesis ologisch- ichter bij an door is, dat het r Veltenaar heppings- , dat het or allen, r en von doet hier t om de verhaal, enesis 1 maar is

een historisch boek; het dient zich aan als historie, zelfs in de wet van Israël wordt dit Scheppingsverhaal uitdrukkelijk als een historisch feit genoemd (Exod. 20 : 11). Volkomen terecht zegt daarom Prof. Bavinck in zijn Dogmatiek Deel II, blz. 527 en 528 »Als de Schrift over de wording van hemel en aarde spreekt, geeft ze geen sage of mythe of dichterlijke phantasie, maar dan geeft zij naar haar duidelijke bedoeling historie die geloof en vertrouwen verdient».

Dat het Scheppingsverhaal, vooral wanneer men nagaat wat de geologie ons leert, ons voor zeer ernstige moeilijkheden plaatst, ontveinen we daarom niet. Indien Dr. Veltenaar daarop gewezen had, dan zouden we daartegen geen het minste bezwaar hebben. Struisvogelpolitiek baat niet, en het is veel eroprecht en eerlijk, wanneer men deze bezwaren ernstig onder de oogen ziet. Maar wie ter wille van deze moeilijkheden het Scheppingsverhaal voor een »gezicht» verklaart, d.w.z. voor een dichterlijke fantasie, ontzegt aan het Scheppingsverhaal alle waarheid en maakt, dat de Schrift haar betrouwbaarheid voor ons verliest.

Dat het onze bedoeling niet is om Dr. Veltenaar te »verketteren», spreekt wel vanzelf. We gelooven gaarne, dat Dr. Veltenaar, die ook in deze brochure zijn kracht meer zoekt in piquante gezegden en aardigheden dan in een serieuze behandeling van deze voor het geloofleven der gemeente zoo dieprijpende vraagstukken, meer uit onbedachtzaamheid gedwaald heeft, dan dat hij opzettelijk het gezag der Schrift wilde verzwakken. Maar wel zou het wenschelijk wezen, dat Dr. Veltenaar een nadere verklaring gaf, waardoor het wantrouwen, dat gewekt is, werd weggenomen. Hij zou dan den lauwkerkrans derven door de bestrijders der Schrift hem geboden, maar hij zou er te hooger door komen te staan bij degenen, die nog, evenals immers hijzelf, willen buigen voor het Woord van God.

Errata.

In het vorig nummer van *De Heraut* bleven enkele zinstorende drukfouten staan, omdat- onze redacteur zelf niet de gelegenheid had de proeven na te zien. Zoo moeten in het tweede artikel over de vrouwenemancipatie in de 4e kolom bovenaan in plaats van »Reeds in de schepping van man en vrouw en in de verbinding van beiden door het huwelijk heeft God de Heere ons een beeld willen geven van de innige verhouding, maar ook van de wederzijdsche verhouding van man en vrouw», de laatste woorden gelezen worden: van Christus en de gemeente.

Een tweede fout is, dat het werk van Dr. A. Kuyper, waarheen in de slotlinea verwezen werd, natuurlijk niet heet: de *Levenspositie der vrouw*, maar de *Eerepositie der vrouw*.

Terwijl eindelijk in het artikel over de *Publieke zaak* in de tweede alinea de zin: »wel zegt onze Kerkenorde uitdrukkelijk, dat wanneer de zonde niet geheim maar publiek is, de regel moet onderhouden worden in Matth. 18 ons gegeven», moet gelezen worden: »wel zegt onze Kerkenorde uitdrukkelijk, dat wanneer de zonde niet publiek maar geheim is, de regel moet onderhouden worden» enz.

Verkeerd adres.

Nog altoos komt het voor, dat brieven door Kerkeraden of Predikanten mij gezonden met verzoek om kerkecrickelijke adviezen, naar Amsterdam gezonden worden. Niet alleen dat deze brieven daardoor noodeloosze vertraging ondervinden, maar met de slechte postbestelling loopen ze ook gevaar verloren te gaan. Ik mag daarom wel dringend verzoeken deze brieven in het vervolg naar het juiste adres te zenden, nl. naar *Bloemendaal*. Wil men heel nauwkeurig zijn, dan zette men er bij: *Bloemendaalschweg 7*.

Ook brieven voor de redactie bestemd, zende men liefst aan dit adres, wanneer zij voor mij bestemd zijn of als ingezonden stukken zijn bedoeld. Nu maakt dikwijls de late toezending, dat stukken, die haast hebben, niet kunnen opgenomen worden.

Dr. H. H. K.

Kootwijks Scholen

In hatelijken dank ontvangen van Mevr. wed. A. D. B. te Broek-op-Langendijk f 2.50.

Dr. J. H. HOUTZAGERS.

Leestafel.

Mr. A. J. L. VAN BECK CALCOEN. ONS HUWELIJKSFORMULIER.

II.

Ik kom thans tot het positieve in het door Mr. VAN BECK CALCOEN, op de laatste gehouden vergadering der GEMEENSCHAPPELIJKE VERENIGING ingesproken referaat. Met dat positieve bedoel ik datgene wat bij indien het met ons huwelijk-formulier tot revisie of herziening kwam, voor betegen hij meent dat er uit moet, in de plaats zou willen gesteld zien.

Voor betegen hij meent dat er uit moet.

En dat is, want deze kritiek op het vigerend Formular is uiterst bescheiden, niet zoo heel veel. Volgens den Referaat moet er uit:

10. Wat hij noemt »den somberen aanbefe», in de toespraak tot de vrouw, het eenzijdig en formaal herhaald verplichtend stellen van *gehoozzaamheid* aan den man.

2. De woorden: »Ik neem u allen, die hier nu vergaderd zijt, tot getuigen, dat er geen wettige verhindering tegen dit huwelijk is voorgekomen», voor zoover althans in de woorden een miskenning van het burgerlijk huwelijk zit.

30. Wat onder de *oorzaken* van den door God ingerichten huwelijken staat, als de *DERDE* oorzaak wordt genoemd en daár gerekend wordt tot wat ik euphemistisch de »veiligheidsklep» heb genoemd en het daáron verplicht zijt tot rooiven voor wie het »donum continentiae» (Cor. 7) niet hebben.

Waarom het onder 1, 2 en 3 genoemde er uit moet, m.a.w. de groeden, die de Referent daarvoor aanvoert, heb ik reeds in mijn LEESTAFEL der vorige week medegedeeld.

Van wat hier onder 1 genoemd is, spreekt Mr. VAN BECK CALCOEN, als van zijn twee desiderata, wenschen of begeerten, en van wat hier onder 2 en 3 genoemd is, spreekt hij als van HOOFDZAKEN.

Wat hij, zoo voor den »somberen aanbefe als »het eenzijdig de vrouw op haar verplichting tot gehoozzaamheid wijzen», in plaats zou willen stellen, heb ik ook reeds de vorige week vermeld.

Mij rest alzoog nog mee te deelen, wat hij voor het, hier onder 2 en 3 genoemde, in plaats zou willen stellen.

Eerst dan de woorden: »Ik neem u allen, die hier nu vergaderd zijt, tot getuigen, dat er geen wettige verhindering tegen dit huwelijk is voorgekomen.»

Zoals ze daar staan, slaan deze woorden op de rechtskracht van het kerkelijk huwelijk. Het is 'n oproep van getuigen, dat er geen bezwaren zijn om uit rechtelijk oopgunt het huwelijk te bevestigen. Thans, nu niet de Kerk, maar de Overheid onderzocht heeft of de rechtelijke bezwaren bestaan, zijn deze woorden als zodanig niet meer ter plaatse.

De bevestiging van het huwelijk, voor zoover het 't maatschappelijk leven betreft, is reeds geschied door de Overheid vóórdat het kerkelijk huwelijk gesloten wordt of zelfs gesloten mag worden. Art. 449 W. v. Strafrecht toezegte: »De bedienaar van den godsdienst, die voordat partijen hem hebben doen blijkken dat naar huwelijk ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken Stand is voltrokken, enig-godsdienstige plichtigheid daartoe betrekkelijk verriicht, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.»

Nu was in 1877 de Provinciale Synode der CHRISTELIJKE KERKE van meening, dat bij dezen reeds van zaken ook heel de kerkelijke huwelijksbevestiging moest vervallen en men enkel van een kerkelijke huwelijksinzening kon spreken. Deze meening wordt nog door sommige ouzer kerkliden gedeeld. Meermalen kreeg ik advertentie of communicatie onder mijn oogen waarin vermeld stond, dat de huwelijksinzinking dan en daár zou plaats hebben. De stellers dezer stukken toonden daarmee dat, om het op zijn zachtst te zeggen, zij van het kerkelijk huwelijk het rechte begrip misten.

Nu, dit is te vergeven.

Minder vergeeflijk, het zij hier even en als in 't voorbijgaan opgemerkt, is de malle gewoonte, die tegenwoordig ook onder christenen gevolgd wordt, om in zulke stukken den naam van de juffrouw eerst en van meneer in de tweede plaats te zetten.

Dan, om niet van mijn onderwerp af te dwalen, Mr. v. BECK CALCOEN handhaaft terecht de bevestiging ook voor het kerkelijk huwelijk. Uitvoerig toont hij aan, dat de Kerk, niet, als de Overheid, alleen met den maatschappelijken kant en zijn gevolgen voor het huwelijk te maken heeft, maar ook en hoofdzakelijk met den geestelijken kant en zijn gevolgen. En dat, wanneer volgens het recht der Overheid toegen de burgerlijke voltrekking geen bezwaar bestaat, dit nog niet insluit, dat er ook volgens het recht der Kerk geen bezwaar zou bestaan.

Ook de Kerk heeft het recht om over het huwelijk haar oordeel uit te spreken, en dit recht moet zij handhaven.

Ook nu en vooral nu.

Hij brengt dan naar voren de »moderne huwelijks-theorieën», die, »wanneer zijal meer in het leven van ons volk en allengs ook in het recht tot heerschappij komen, een botsing zullen doen ontstaan tusschen de Kerk en de wetgeving».

En zoo zou hij dan voor die hierboven aangehaalde woorden, die allen zin hadden toen de Kerk de bevoegdheid had heel de huwelijks-sluoting te regelen, het volgende in de plaats willen stellen.

10. In het *kerkend* gedeelte van het formulier, een korte en duidelijke uiteenzetting der kerkelijke huwelijksbevestiging.

20. In het *ruwete* gedeelte, vóór de toespraak tot het bruidspaar, de verklaring, dat de kerk-raad geen bezwaar heeft gevonden tegen kerkelijke bevestiging van het huwelijk.

30. de vermelding, dat door de bevestiging van het huwelijk door de Overheid, bewezen is, dat het huwelijk van partijen wettig is.

De verklaringen zoo van Bruidgom als Bruid voor God en Zijn heilige Gemeente» blijven onveranderd en worden gevoerd ter inleiding van de actie zelf der kerkelijke bevestiging, terwijl eindelijk vóór het uitspreken der zegenbeken, uitdrukkelijk de bevestiging dient geconstateerd.

En nu wat de Referent in plaats van »de derde oorzaak» zou willen gesteld zien. Het huwelijks-formulier, zegt de Referent, moet het *Goddelijk Gebod* tot huwen en gelachtsvoorplanting weet met kracht voorhouden.

Ook mag, en moet, naar zijn overtuiging, in dit formulier gewezen worden op het gruwelijke van de zonde, die het huwelijk tot een caricatuur maakt, en op de verplichting tot reinheid zoo in als buiten het huwelijk.

Maar dit alles dan niet op de wijze zoo als het vigerend formulier doet, hetwelk in den bedoelden passus de oorzaak van het huwelijk stelt in »vermijding» van onkuishheid en daarmede althans »kán leiden tot het niet onder-scheiden van haristocht en liefde».

Dat het huwelijk er is om de lusten in te toomen, mag niet worden genoemd op de wijze als dit in ons formulier geschiedt.

De taak, die ik mij met de bespreking van dit referaat heb gesteld, is hiermede volbracht. Moge mijn bespreking er toe leiden om van het stuk zelf kennis te nemen en daardoor voor revisie van dit Formulier, waarin zooveel is dat onverbetterlijk mag heeten, opinie te scheppen. En komt het tot een revisie, dan zal met dit referaat van Mr. VAN BECK CALCOEN — die er niet slechts in zegt wat er uit wég moet, maar ook wat voor betegen er uit wég moet in de plaats dient te komen, — getekend worden.

2. HET ZENDINGSLAD VAN DE GERFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND. J. Zomer. — Drukkerij »Vada» — Wageningen.

Dit blad heeft thans een oplage van 51.000 exemplaren.

In Vooruitgang sedert zijn oprichting in 1902, die zeker belangrijk mag heeten.

Vóór 1902 toch hadden wij onder redactie

van Dr. DIJSTRA het MOSTERDZAAD en onder redactie van Dr. F. LEON CACHET de HEIDENBOEDE, en toen volgde besluit der ANNHEMISCHE SYNODE in 1912, die twee bladen in het ZENDINGSLAD werden samengemooien, was de oplage van deze toen nieuwe periodiek aanvankelijk slechts 18000 exemplaren.

Van 1902—1916 zaten Dr. H. DIJSTRA van SUILDE en Dr. HOEKSTRA van ARNHEM in de Redactie. De laatste is, na zijn sterfen vervangen door Dr. HANNA van DE BLIT. Een Commissie van Toezicht op de Uitgave bestond uit de heeren Dr. W. BRUKELAAR van Zaandam en onze, in Januari 11. gestorven, Dr. KENKHA.

Ik heb hier voor mij liggen het Januari Nr. van dit jaar.

Als naar gewoonte opent Dr. HANNA met een breed voorstuk over een Bijbelwoord. Ditmaal over psalm 91: 1. 'n Bezouken en opbouwende bijbelstudie. De emeritus-predikant DIJSTRA, die thans te Rotterdam woont, geeft in zijn vasse rubriek: BRIEFVEN NAAR ANTIOCHIE, een causerie waarin hij, als Zendingsspecialist, alleet over de Zending mededeelt, doch vooral de aandacht op onze Zending op JAVA en SOEMBRA concentreert. Volgt FINANTIEEL OVERZICHT. Dan iets over Dr. L. NELLEMBOS VAN POERWOREDO; over de ZENDINGCONFERENTIE TE SOERABAJA, en eindelijk de rubrieken: Korte Berichten, Leestafel en Giften.

Na gezette lezing zoo van dit Nr. alsook van die uit vorige jaargangen, kan ik dit blad lezesterse aanbevelen. Zeker, een oplage van 51.000 exemplaren is voor de redactie verblijvend. Maar gezien het aantal ouzer kerkliden en rekening houdend met dat van de gezinnen en ook van onze kerkliden, valt niet te ontkennen, dat de oplage nog grooter kon zijn. En dat zou, als blijk van toememende belangstelling in de Zending in het algemeen en bijzonderlijk, die op JAVA en SOEMBRA, niet alleen de blijdschap der redactoren, dímét dit blad de Zending welke hun hart heeft, dienen, nog grooter maken, maar bovendien aan de kennis van de Zending bevorderlijk kunnen zijn. En daarmee zou dan tevens, want ook hier geldt 't »onbekend maakt onbemind», de intensieve liefde voor de Zending onder ons Gerformeerden nog wat extensiever kunnen worden.

3. Dr. WILLIAM VEDER, HET ONVERGANKELIJK WOORD VAN GOD. Firma H. Tulp, Zwolle.

Alldis de titel van de ons ter recensie gezonden AFSCHEIDSPREEK gehouden te Zwolle, den 20sten Januari van dit jaar, door Dr. VEDER, die zijn dienst in de Gerformeerde kerk aldaar, sedert verwisselde met dien in de Gerformeerde Kerk van BUNSCHOTEN. De tekst waaruit deze preek opkóm, is I Petrus 1: 24, 25. Met gevoel heb ik deze preek gelezen. Reeds de partitie, die in den tekst doet bezien »de waarheid er in uitgesproken, den troost er in vervat en de herinnering ertu geboden», maar ook de uitwerking maken haar, uit 't oogpunt van homiletiek tot goed werk; tot kanselwerk betwèl aan dat van den grootvader, PROF. VAN OOSTERZEK, en aan dat van den vader van dezen prediker doet denken.

Bon sang ne peut mentir.

Aan het einde van de eigenlijke preek kómen de traditioneele toespraken.

G.

Uit de Pers.

Raak en degelijk is wat Prof. Dr. Honig in de *Basin* over de nieuw opgekomen religiozeit schrijft. Er is zeer zeker een omkeering in de geesten. Het materialistevoldoet niet meer. Maar, zoo gaat hij dan door,

Al schuilt er nu in deze opmerkelijke omkeering in de geesten ook een element, waarover ge u verheugen zult, over het algemeen kan van dens beweging niets, voor het Christendom worden gechoopt. Integendeel oppervlaktige, weinig onderlegde belijders, vooral onder de jongeren van jaren, loopen groot gevaar, door deze nieuwe religie afgetrokken te worden van de kerk van Christus en van de waarheid, die ons in de Schrift geopenbaard werd.

Deze nieuwe godsdienstigheid zet eenvoudig onzen ouden Bijbel geheel ter zijde. Zij haalt wel woorden uit de Schrift aan, spreekt ook wel herhaaldelijk van den Vader, van Jezus, van den Geest, maar in de praktijk ontzegt zij zoo veel mogelijk het gezag van Gods Woord, loochent ze het dogma van de heilige drie-eenheid, van den val, van de noodzakelijkheid der wedergeboorte en van de rechtvaardiging des zondaars voor God.

Deze religiozeit is zoo vaag, zoo slap, zoo week, dat schier alle geestelijke kracht er aan ontbreekt. Ze laat zich zoo drijven op het gevoel, op stemmingen, op aandoeningen, dat het nu weersin wekken moet.

Hier wordt de ernst, de groote ernst, der religie feitelijk voorbij gezien.

Hier is religie meer aesthetische aandoening dan een zaak, die een centraal karakter draagt, op den geheelen mensch beslag legt en elke levensfeer opzichert voor den hoogen God.

Zoo geheel anders is het in uwen Bijbel. Zie het slechts bij de geboorte van Immanuel. Simeon was waarlijk geen koud en onaandoenlijk man. Integendeel. Deze Godvruchtige grijsaard voelde zich o uitspreklijk gelukkig, toen Hij eindelijk den lang verwachten Zaligmaker aanschoonwens en aan zijn hart drukken mocht. En die groote blijdschap verhaakte hij in de betuiging: »Nu laat Gij, Heere, uwen dienstknecht in vrede heengaan naar uw woord».

Aan gevoelsaandoening, aan innerlijkheid, aan geestelijke warmte ontbrak het dus waarlijk niet. Simeon houdt niet een dor en splinterig betoeg, nu hij de zaligheid Israels voor zich ziet.

Maar aan de andere zijde verbergt hij onder de drijving des Geestes zelfs voor de Moeder des Heeren evenmin, dat eenmaal een zwaard door hare eigene ziel gaan zou. Dat haar moederhart door pijn vanvengereuten zou worden van wege het lof, hetwelk eene van de hoop der vaderen verveemde natie later aan haar Messias bereiden zou.

En niet slechts in de dagen zijns vleesches zou zich bittere tegenstand tegen den Christus opmaken. Neen, alle eeuwen door zou Hij zijn een teken, dat wederproken werd. De Christus zou verklaren, dat Hij de van God gegeven Zaligmaker en Koning was, dat Hem werd toebetroefd alle macht in hemel en op aarde. Dat Bij zij wederkomen om te oordeelen de levenden en de dooden.

Maar deze belijdingen, deze hanter, dit hoog opgevoeren teken zoo gedurig weer met spot en boon, met een kreet van verontwaardiging en afschuw begroet worden.

Dat teken omzlag! zou eene ontzide schare telkens weer uitbrulen!

Dat teken voor altoos uitgeroed! zou de leuze zijn, die in enkele tijdperken der geschiedenis bij diwendend het vuur van den haat tot kookhitte opvoeren zou.

De schuld daarvan zou niet liggen bij den Christus. Hij kwam uit gadelooze onferming, uit elke beschrijving tartende liefde, uit aanbiddelijke genade.

Hij zette zijne heilige voeten op onse vervloekte aarde, niet omdat Hij de wereld veroordeelen, maar omdat Hij haar behouden zou.

Zijne vleeschwording bedoelde het zoeken en het zalgen van wat verloren was.

Maar hoe kan de in liefde dronken grijsaard dan

zoo plechtig verzekeren, dat Jesus door den Vader gezet was tot een teken, dat wederproken worden zou?

Ja, dat Hij gezet werd tot een val en opstanding van velen in Israël!

Vrijuit gesproken, zoo fluistert wellicht een enkele lezer, dient erkend, dat hier de oorzaak van veler haat aan den Vader zelf toegescreven wordt. Dat hier wel eenszijdig wordt beteden, dat Jesus voor velen tot eene opstanding zou zijn, maar dat ook anderszids wordt aangekondigd, dat God deen steen zou voor veler voet plaatsen zou, dat zij wel over hem struikelen en vallen moesten. Dit is echter eene schromelijke vergissing.

Een niet verstaan van dit Schriftwoord.

Een tekort aan inzicht in en kennis van Gods heilige waarheid.

Ongetwijfeld zouden velen zich aan dezen steen stooten. Velen zouden op zulk eene manier tegenover den Christus komen te staan, dat hun eende eeuwige rampzaligheid wezen zou. Velen zouden door het in aanvaaking komen met den Christus hun oordeel rechtvaardig verwaard zien.

En toch zou God verre zijn van Goddeloosheid. God nimmer de auteur der zonde.

De Christus nooit aansprakelijk voor dat vreeselijke: Roeit uit den vervloekte!

Gezet tot een val en eene opstanding, gezet tot een teken dat wederproken zal worden, beuudt: aan den Christus zouden de gedachten van aller hart openbaar worden. Voor of tegen den Christus zou een legelijk klezen moeten. Uit de positie tegenover den Christus zou moeten blijkken, waar de schat der ziel lag.

Christus rechtvaardig, heilig en goed.

Maar de zondaar boos. Van het hoofd tot de voetsold metlaatsch. Walgeuk van onreinheid. Een vijand van God en den naaste. Het oor sluitende voor de vriendelijke en welgemeende noodiging: Kom tot mij en ik zal u russe geven.

Daarom door eigen schuld zich aan dezen steen te pletter stootend. Door eigen schuld over dezen steencanvorstand in den meest ijdeliken afgrond. Door eigen schuld in razen opvlammend teken het teken, dat door engelenhanden hoog uitgeregd wordt boven de hoofden der menschen.

Ontroerende onderwijzing der Schrift!

Maar zoo is nu ook de realiteit.

Hier niet een spel met religie, maar ernst. Laat deze waarschuwing stinken tot op de bodem uwer herten.

Dit is uitemend in schets gebracht. Het is niet te scherp getekend. Maar hoe droef!

Vrij Hinderen.

XIV.

VERWIJDERING.

Dat kon natuurlijk zoo niet voortgaan. Noch man noch vrouw gaven meer acht op de zaken, en die verlieten geheel. Noch voor de veldvruchten, noch voor het veer werd behoorlijk zorg gedragen. De knechts deden eindelijk niet meer dan zij zelf verkozen. Zoo werd het een tanen van den hoogen boom, en ieder kon voorzien dat het mis moest loopen, en reeds na een korten tijd.

Boer Joris en zijn vrouw leefden er vroolijk op los, als kon aan het geld geen eind komen. Niet alleen vorden ze zelf niets uit, maar leefden louter voor hun genoegen. Meermalen noodigden zijgsten of gingen uit met vrienden, maar natuurlijk altijd op kosten van de uitnoodigers. En de goednodigen weigerden nooit was goed smaakt. 't Werd immers toch voor hen betaald.

Op die manier moesten de duizenden wel spoedig tot honderden worden, en ook die verdwenen haastig. Want boer Joris was als verblind. Hij verzuimde zelfs het geld dat hij had liggen op reiste te zetten, zoodat het tenminste iets opbracht.

Maar hoe kon boer Joris zoo dom zijn, dat hij niet bespeurde wat en iedereen zag? Het ging hem zooals het lied zegt:

Daar is een schoon en wonder kruid
Dat op het veld bod uit,
Het strekt tot voeding van den mensch
En geeft hem zoo zijn hartewensch.

Maar och, hij trekt ook uit dat kruid
Een drank die velen dol maakt uit,
Die maakt er velen wonder zwak,
Die maakt den sterksten tot een wrak.

Deez' sterke drank wordt hem te sterk
En rooft hem geld en goed en werk,
Verder zijn hoofd, verwaakt zijn maag
Maakt hem tot traag- en luiheid gaag.

En bovenal deez' sterke drank
Bij hem gelijk een honze slang,
Rooft ziederast en zielverve
En sleept straks naar de hel hem mee.

Den sterken in dit vers bedoeld had Joris zelf binnengehaald. Hij zou het tot zijn schade ondervinden voor tijd en eeuwigheid.

Vroegs was hij gewoone geweest dagelijks een borreltje te drinken, gelijk ook zijn vader en grootvader gedaan hadden. Maar nu het lieden zoo meende Joris dat wat meer hem geen kwaad zou doen. Bij het eene glaasje kwam een tweede. Bij een tweede, een derde go zoo werd de boer van een matig man een dronkaard, van een ijerig werkmán een luiaard, van voorzichtig rekenloos. Zoo kon hij er toe kómen het geld, dat hij niet dadelijk noodig had, ongebruikt in de kast te laten liggen in plaats van het in de Bank te geven om er winst mee te doen.

Dus liep alles verkeerd. De bodem van de geldkast werd al meer zichtsbaar. Toen beproefde de boer geld te leenen, maar niemand die hem kende had lust het te verstrekken. Want reeds moesten velen geld van den boer hebben. Thans werd ook duidelijk welke schijnvrienden zijn vroeger gasten waren. In den nood waarin hij verkeerde lieten zij hem alleen staan, nu er geen feesten of prejes meer waren. Zelfs spraken velen nog kwaad van hem. Zij hadden, zeiden zij, altijd wel gedacht dat het zoo loopen zou. Dat zijn vriend nooit hadden gewaarschuid, watru zij zoo wijs er niet bij te zeggen.

Zoo kwam de dag dat er eenige heeren verchienen, om alles op te schrijven dat het verkocht zou worden voor schuld. Veel zou het niet opbrengen, want boer Joris had zelf reeds veel van de hand gedaan om te kunnen leven. Zoo zag het er dan binnenshuis armelijk uit, terwijl het huis zelf zeer vervallen was, en overal schuren vertoonde. De groote tuin leek een wildernis, en het veld lag onbeboud. De vrouw zag weened toe hoe alles werd opgescreven; de man scheen veruft.

Veertien dagen vóór dat alles zou verkocht worden, liep Joris, die weer half dronken was, op zijn erf doelloos rond. Zoo kwam hij ook bij den drogen put die ongedekt was. Op een boomstam dicht bij zette de boer zich neder.

Wat er verder gebeurde weet men niet recht.

Denkelijk is Joris voorover gevallen daar hij zich in zijn droekenschap niet houden kon.

Zeker is, dat hij na vier uur dood uit den put werd gehaald.

Hij had geueend dat hij in den put het geluk had gevonden, maar die werd zijn dood.

Zoo luidt heel verkort de geschiedenis uit het schoolboek. Misschien zijn er eenige onwaarschijnlijkheden of is het verhaal mij niet nauwkeurig bijgelezen. Maar dit is zeker wat ik van boer Joris heb verteld is op één punt ook de geschiedenis van Kees, namelijk wat het drinken betreft. Zoals den boer ging het ook hem. Het begon met weinig en eindigde veel. En ook hier werd het woord der Schrift bevestigd: De wijn is een spouter, de sterke drank is woclichtig; al wie daarin dwaalt zal niet wijs zijn.

In het eerst ging alles goed. Kees deed zijn werk tot voldoening van velen, en ging, zoals ik reeds vroeger zei, in de verdiensten hard vooruit. Maar langzamerhand begon deze en gene te merken dat er bij Kees iets aan haperde. Hij was reeds een paar maal te laat op de fabriek gekomen, wat hem eerst een zachte, daarna een scherpe berisping (Kees noemde dat een schrobbering of een uitbrander) van den opzichter berokkende. Enkele klanten meenden ook te merken dat Kees bij zijn werk niet altijd zuchter was, en daarom wel eens fouten beging. Sommigen waren zoo vrij hem dit ronduit te zeggen. Maar dan stoot Kees op, sloeg een hoogen toon aan en getuigde met veel ongezette woorden dat de beschuldiging valsch was. Echter dárder in het dorp er het zijne van, en nu en dan kreeg hij een ernstige vermaning waarbij hij soms gewezen werd op 't gevaar ook voor de eeuwigheid. Doch Kees schudde alles af, gelijk een hond het water, zoodals de smid het udructe. Hij zette het leven met de vroolijke vrienden voort, speelde kaart en biljard in de herberg, ging vaak uit met allerlei »steekeerd gezelschap, of werd genoodigd op feesten waarbij het ruz tooging. In 't kort, hij ging nu geheel zijn eigen weg en verachtte Gods gebod, hoewel hij het zeer goed kende.

BRIEFWISSELING.

B. te D. Uw vraag is hier misschien wat vreemd, doch ik wil gaarne trachten zoo veel mogelijk te antwoorden. U moet echter enig gebod hebben. Kan dat niet, meld het mij dan, en ik hoop afzonderlijk te schrijven.

Er wacht nog meer, men behoeft er dus niet over te schrijven. Het komt in orde.

HOOGENHIRE.

Officieele Berichten.

Kort verslag van de vergadering der classis Barendrecht, gehouden Woensdag 4 Dec. 1918.

Dr. P. van Hoven opent namens de roepende Kerk van Barendrecht de vergadering, laat zingen Ps. 111:2, leest Hebr.-13:1-13 en gaat voor in den gedebte tot God.

Hij herinnert aan het droevig verscheiden van Dr. van Dam. Indt de kerk van Heerjansdam toe, dat de Heere haar steune en sterke in dezen weg van beproeving en dat het ons een roepstem zij om te wórkeren met de gaven, ons geschonken; hij sprekt zijn deelneemng uit met de kerk van Westmaas in de zware krankheid van haar leeraar. Mogt de Heere hem nog sparen, opdat hij straks weer tot zijn arbeid in mag gaan.

De credentiebrieven worden nagesien door de broeders Dr. Heidema en Oud Mier. Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd. Instructie's zijn ingekomen van de kerken van Klaaswaal, Z.-Beijerland, Heerjansdam, Boloes, Barendrecht, Westmaas en Heinenoord.

In het Moderamen oemen zitting: Dr. Munnik, praeses, Dr. van Hoven, scriba, Dr. Idema, assessor.

De notulen worden gelezen en onveranderd vastgesteld. Dr. van Hoven doet namens visitatores verslag van hun bezoek in de kerken van Z.-Beijerland, Heinenoord, O.-Beijerland, Nunnasdorp, Westmaas, Strijen en Klaaswaal.

Dr. van Schaik en Dr. Couvée worden aangewezen om de boeken voor de Joden-tenning van den deputaat Dr. Heidema na te zien. Zij rapporteeren, dat de boeken correct in orde zijn bevonden.

Dr. van Schaik en Kuivenhoven, benoemd om de stukken van Dr. Heidema met het oog op zijn aanstaand vertrek naar Zuidbroek na te zien, rapporteeren, dat alle stukken in orde zijn. B-lóten wordt, aan Dr. Heidema op de meest eervolle wijze acte van ontzag te verlenen van zijn dienst in de classis. De praeses spreekt hem op hartelijke wijze toe en beveelt hem Gode en den worde zijner genade aan.

Dr. Grootte doet verslag van de begrafenissen van Dr. van Dam, waarbij meerdere broeders het woord voerden, waarvan de grondtoon was het getuigenis van br. van Dam: »Ik ga naar Jesus, br. Barnhart dankt namens de kerk van Heerjansdam de classis voor hare belangstelling. De begróting van br. G. A. Diepenhorst als classiaal questor, tot een bedrag van f 355 wordt ongewijzigd goedgekeurd.

Aan de kerk van Klaaswaal wordt, op verzoek, f 200 steun toegezegt voor het jaar 1919.

Als consulent voor de kerk van Heerjansdam wordt aangewezen Dr. Munnik, voor de kerk van Heinenoord Dr. Gootte.

Bij de rondvraag naar art. 41 K.O. wordt aan de kerk van Heinenoord op haar vraag, of ook meer gedaan kan worden om steun te verlenen voor art. 19 K.O. geantwoord, dat de collecten, reeds verdubbeld zijn, zoodat op dit oogenblik de classis moeilijk iets meer kan doen.

De kerk van W. vraagt of de classis haar ook helpen kan tijdens de krankheid van haar Dienaar, in het catechetisch onderwijs. Daar geen der Dienaren des Woords deze kerk kan bijstaan, wordt geadviseerd dat de ouderlingen deser kerk in dezen arbeid actief optreden. De kerk van IJ. vraagt, of de billichheid niet eischt, dat de reukenten der afgevaardigden naar de classis, verg. tuss onder den classisovslag vallen. De zaak vindt bij velen sympathie. Een besluit in deze kan echter eerst genomen worden als een voorstel hieromtrent wordt ingediend.

De vraag naar den plaatslijken arbeid voor de zending levert niets bijzonders op:

In de plaats van wijlen Dr. van Dam en van Dr. Heidema, die verterkt, worden benoemd: als Deputaat voor de zending tot op de e.k. Synode Dr. P. van Hoven; als Secundus visitator: Dr. V. K. Kuyvenhoven; als Deputaat tot regeling der vacature-diensten: Dr. P. E. van Schaik; als Deputaat voor de Joden-zending: Dr. E. J. van Voorst; als Deputaat voor de Evangelisatie en ad examina: Dr. S